

ξενοτραφείς κατά διάνοιαν και φανταστικά, τουλάχιστον κατά τον πόθον της ψυχής τ. υ. "Ελλών δάν κάθε άνθρωπον ἄποῦν οὖν ἡμᾶς και ἀγαπῶντα τὰ ἴδια οὖν ἀνθρώπος λογικός; "Εστὼ και ἂν παραλογίζεται κατὰ φυσικὴν ἀνάγκην, ὁμιλῶν διὰ πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἠθέλησε νὰ μάθῃ.

Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ μοιραῖον τέλος ὄλων τῶν ξενομανῶν δὲν εἶνε λοιπὸν καλύτερον, ὅτι θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν μοιραῖως νὰ γινεταὶ ἀπ' ἀρχῆς, και ἀντὶ νὰ καταβῆται τὸση ἀγωνιώδης προσπάθεια ξενομανίας, νὰ καταβῆται ἀνετος προσπάθεια Ἑλληνομανίας τὶ ἰδιαιτέρως; Τὶ ὄφελει αὐτὴ ἡ ἀσκοπος και κουτοτάτη ἐπίδειξις Ἑυρωπαϊκῶν; Ἡ Ἑλληνικὴ εἰσφύα ἐναρκώθη λοιπὸν τόσον ὥστε νὰ μὴν ἐννοεῖ, ὅτι διὰ τοὺς διαβάζοντας εἰς ξένας γλώσσας και τοὺς ἔχοντας κάμει λουτρά εἰς τὰς Ἑυρώπας—και δὲν εἶνε δὲ και τόσον ὀλίγοι ὅπως φαντάζονται και οὔτε αὐτοὶ οἱ μὲ ἀρκετὰ ζυγίζοντα διανοητικὰ και χρηματικὰ κεφάλαια διασκεδάσασαντες τὰς Ἑυρωπαϊκὰς ἰδέας και τὰ πράγματα εἶνε ὀλίγιστοι—δὲ αὐτὸς ὅλοις εἶνε μόνον ἀπόδειξις τραγικοῦ ξηλομανίας και ἀπολύτως τίποτε ἄλλο ὄλον τῶν αὐτῶν ὄχλοισι;

Καὶ ἐπὶ τέλους αὐτοὶ μὲν καταλήγουσιν εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν, ἀλλὰ ὁ κόσμος, ὁ κόσμος, οἱ πολλοὶ τῶν ὁποίων τὸ κεφάλαι κάμνουν κόσμικόν, τῶν ὁποίων τὴν ψυχὴν μαρμυρῶσιν, ἀπέλιπῶσιν, διητησιάζουσιν, τρέσουσιν μὲ περιφρόνησιν, τί τοὺς πταίει και πῶς νὰ διορθωθῇ; Ἐννοοῦν τί φρικτὴ εἰσφύα τοὺς βαρύνει;

Κάμτε αὐτὸ τὸ πείραμα. Διαβάσετε τὸν Ἑπισκόπουλον, ἀπὸ τὸ πρῶτον τοῦ ἡθίου ἕως τὸ τελευταῖον εἰς τὸ «Ν. Ἄστυ» διὰ τοὺς Δεῖφους. ὅπου οἱ ἀρχαῖοι μεταβάλλονται εἰς «παιτέρας μασ» ἵκτις τῶν ἄλλων καθημερινῶν πηδημάτων ἀπὸ τὴν μίαν γνώμην εἰς τὴν ἄλλην, τὸ ἔσποιν εἶνε τὸ γενικόν χαρακτηριστικόν τῶν τῶν τῶν, θὰ ἴδῃτε πόσον ὀλεθρία ὁπορὰ ἰδεῶν ἔχειν ἐδῶ. Καὶ σκεθῆτε πόσοι θὰ ἦτο ὁ Ἑπισκόπος τώρα, ἐάν ἀντὶ ὄλων τῶν πραγμάτων πεῦ ἔδωσαν τοὺς πολλοὺς και κανένα δὲν ὄφελον και οὔτε αὐτὸν εἰς τίποτε, ἐάν ἐκάντο φρόνημα και ἐμεῖς τὸν τόπον του. Καὶ σκεθῆτε πόσον χρησίμος θὰ ἦτο διὰ τὴν ἐδῶ δημοσίαν. Καὶ ἐννοήσατε, ὅτι δὲν λείπουν ἀπὸ τὸν τόπον αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ γίνουσι δημοσίου ἔθνους, ἀλλὰ ἡ ἀπῆλ ἰσογία.

Καὶ τὸ ἀριστερὸν σῆμα θὰ εἶνε, ὅτι μανθάνομεν ἡμεῖς, τίς ἔστιν ἡ μάς περιουσία καὶ ἀπὸ τὰ μαθήματα ποὺ παραδίδουσιν εἰς τὴν πατρίδα μας διὰ νὰ μεγαλώσῃ, ὅτι καταστρέφουσιν τὸ κεφάλαι τοῦ κόσμου, και ἐπομένως τὰ πράγματα τοῦ τόπου μας διὰ νὰ δημιουργηθῶσιν ἡμεῖς, χωρὶς οὔτε αὐτὸ νὰ κατορθώσῃ και σπαταλῶμεν οὕτω και καταξολίζουσιν και ἀπρώχουσιν πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν ἀρχὴν τῆς δημοσίας τῆς Ἑλλάδος, Γελοιοποιούμεν και ἐξερτερίζουσιν τὸν τόπον μας και ἡμᾶς τοὺς ἰδίους. Καὶ ἔνω δὲν θέλουσιν νὰ κιντίζουσιν τί γίνεται εἰς τὸ σπίτι μας, και νὰ γίνωμεν ἱκανοὶ νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὰ, θέλουσιν ἐπιτεῖν νὰ ἐννοήσωμεν τὸν κόσμον ὀλοκλήρως, πιστοποιήσαντες τὸ ἄπὸ μόνον: τὸν μουρῶν και τὸν χωριῶν ἡ ἔξην ἔνοια τὸν γερῶν.

Ἐγὼ ἐκ παιδικῆς ἀδυναμίας δὲν κατορθῶ νὰ ἐκφράσω τὰ πράγματα ὅπως εἶνε και ὅπως αἰσθάνομαι, ὅτι πρέπει νὰ λαμβῶν, διὰ νὰ τεθῆ ἕνα τέμμα εἰς τὴν ὀπισθοδρομικὴν αὐτὴν δύναμιν τῆς ξενομανίας.

Ἄλλα οἱ νεώτεροι, οἱ ἐρχόμενοι κατόπιν ἡμῶν, πρέπει νὰ φανοῦν ἀνεπίσημοι πρὸς πάντα ὅστις θελήσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ, τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟ ΜΑΡΜΑΡΟ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Τώρα ποῦ τελείωσαν ὄλα και ὄλα εἶναι μακριὰ σου, θέλω νὰ σταθῶ μπρὸς σου, ὦ μάρμαρο—και μόνο μάρμαρο—γιὰ νὰ σοῦ κουβεντιάσω, μὴ κουβέντα μυστικὴ, χωρὶς λόγια, ἡ ὅποια νὰ μὴν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν ποῦ θὰ τὴν αἰσθάνεται κ' ἀπὸ τὸ νοῦ ποῦ θὰ τὴν ἐννοῖ.

Και θέλω νὰ σὲ κυττάξω και νὰ σὲ χορτάσῃ ἡ ψυχὴ μου.

Τὸ τί θὰ σοῦ πῶ, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ φανταστῆς· ἔπειτα πέρασαν και τόσα χρόνια, ἀπὸ τὸ καιρὸ, ποῦ οἱ δασκάλοι στὸ σχολεῖν ἔβαζαν ὄλα τὰ δυνατὰ τους γιὰ νὰ σὲ μισήσω πειὸ πολὺ και νὰ σὲ ξεχάσω προτοῦ σὲ γνωρίσω, ὅσο τὸ δυνατό ἐνωρίτερα....

Και θέλω νὰ τὰ πῶ σὲ σένα, ὦ μάρμαρο—και μόνο μάρμαρο—γιατί σὺ εἶσαι τὸ μόνο αὐτὶ ποῦ δὲ θὰ πάρῃ τὰ λόγια μου γιὰ βρισίεις και ἡ μόνη γροθιά ποῦ δὲ θὰ μοῦ πῆ: Μὲ βλέπεις πόσο εἶμαι νευρικός; κ' ἔτσι ἄλλη φορὰ νὰ μὴ μοῦ ξαναδώσῃς αἰτία....

Ἦ! σὺ μάρμαρο—και μόνο μάρμαρο—ὄρισμένα πράγματα: δὲν εἶσαι οὔτε ποιητὴς τῆς αἰγυπτιακῆς σκηνικῆς, οὔτε ἐπαγγελματίας τῆς νεοελληνικῆς δόξης.... Ποτὲ σὺ δὲν ὤνειρεύτηκες νὰ σ' ἀναγνωρίσουν οἱ κυράδες τοῦ χωριοῦ σου ὡς εὐγενέστερον τῶν ἀναγωνιστῶν σου.... — και ἔξω πῶς ἐπὶ δὲν ἐδιῆλας τοὺς τυναγωνιστὰς σου μὲς ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἐρωτικῶν γραμμάτων.

Ναί, παλληκάρη μου.... Εἶσαι και σὺ ἀπὸ κείνους τοὺς λίγους ποῦ ἐννοίωσαν μέσα τους νηῆα, ζωὴ και ποῦ αἰσθάνονται βαθειὰ: πῶς ὄλη αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία ἀφίεται στὸ ἀνακάρωμα, εἰς τὸ: νὰ μὴ βρισκῇ κανεὶς, ἔξω ἀπ' τὴν ἀρρώστειαν του, ἕνα πλάσμα ποῦ νὰ τὸν νοιώθῃ....

Σὺ ποῦ εἶδες αὐτὲς τίς ἡμέρες ἕναν ὄχλο ὀλοκληρῶ, νὰ σὲ ἐμπαίζῃ και νὰ σὲ σουβλιζῇ ἄλλη μιά φορὰ μὲ τόσο σαρκασμὸ και τέτοια βλακεία και μὲ τὴν ἀτέλειωτη φλυαρία και μικροφιλοδοξία τῶν Πρωτάνων ὄλης αὐτῆς τῆς ψευτιάς και τῆς αὐτοκοροϊδίας, σὺ, ὦ μάρμαρο—και μόνο μάρμαρο—

δὲ θὰ μοῦ προτάξῃς ὡσὼν Κούρδος τὴ γροθιά σου.... Ἦ! δακρύτης, ἀδέρφι μου, και θὰ αἰστανθῶ τὸ δάκρυ σου νὰ μὲ δυναμῶνῃ και νὰ μὲ σπρώχνῃ εἰς τὸ νὰ σκερθῶ μεγάλα πράγματα....

Και θὰ δακρύσῃς γιατί θὰ σοῦ προφητεύω τὴ μοίρα σου, ἀγαπημένο μου ἀδέρφι....

Εἶδες ὄλο τὸν ὄχλο πῶς συνάχτηκε γύρω σου.... Εἶδες τὴ Γῆ ποῦ πλέρωτες ἙΣΥ—μόνο ἙΣΥ—νὰ τὴν πατοῦν μὲ τόση προτυχία και τόση ἀναίδεια οἱ γεροφλύαροι μιᾶς ἐποχῆς, γιὰ τὸ χάλι τῆς ἐποχῆς φαίνεται ὅτι και σεῖς, χωρὶς νὰ τὸ φανταστῆτε: —αὐτὴ εἶναι ἡ διαφορὰ—δουλέψατε κάμποσο. Εἶδες λοιπὸν ὄλον αὐτὸ τὸν ὄχλο πῶς ἐπικινώθηκε γύρω σου, γιὰ νὰ σοῦ μεταδώσῃ μὴνῆα τὴν ἀθλιότητα και τὸ σάπιο τῆς σπονδυλικῆς στῆλης.

Ἦ! νὰ μὴ γίνῃ αὐτὸ τὸ ἀναμικρὸ πανηγύρι, αὐτὸ τὸ μνημόσυνο στὸν τόπο ὅπου σὺ ἔκαμες αἰῶνια κ' ἐδόξασες ἀληθινὰ τὰ νεῖατά σου!

Αὐτὴ ἡ αὐτοκοροϊδία θὰ σ' ἐπεισε πῶς ὄλα ἔγειναν χάριν μιᾶς ἀλλαξοπραγίας συνειδησμένης ἀπὸ κείνους ποῦ μᾶς τροφοδοτοῦν ὅταν βαρυσώμαστε τίς σαρκαστικὰς ψευτιὰς....

Δὲν θὰ σὲ ξαναθυμηθοῦν πειὰ, ἀγαπημένο μου, γιατί τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ἐφελήσῃ ἡ ἀνάμνησις σου και ὅπως τοὺς εἶδες νὰ σωρῆζονται γύρω σου προχθές, ἔτσι θὰ τοὺς ἴδῃς μὴ μὲρα—ἴσως νᾶναι και νύχτα—νὰ φεύγουν και νὰ σ' ἀφήσουν μονάχο.... Τρελλοὶ ἐκείνοι, τρελλοὶ και σὺ....

Ναί! ἡ μεγαλειότερη ἀπομάκρυνσις ξεδιπλώθη στὰ μάτια μου μὲ τὴν προχθεσινὴ συρροὴ και πειὸ πετυχημένη ἐκδήλωσις τῆς ψευτιάς τῆς ἐλευθερίας μας, δὲ μποροῦσε νὰ γίνῃ....

Και δὲ μπορῶ πειὰ νὰ σκερθῶ ἄλλα, ἀδέρφι μου....

Ἦ! αὐτὸ ἠθέλη νὰ βρισκότανε ἕνας Ἡρόστρατος—ἄχ! γιατί νὰ μὴν εἶμαι ἐγὼ; γιατί νὰ μὴν μπορῶ γῶ;—ναί, ἕνας Ἡρόστρατος, ὁ ὅποιος νὰ σήκωνε μιὰ βαρεῖα και νὰ σ' ἔκαμε κομμάτια ποῦ νὰ μὴ σὲ ξεχωρίζῃ πειὰ κανεὶς, και τὸ βάθρο σου και ἐκεῖνο νὰ τῶθαφτε και νὰ ξανάφανε τὸ μέρος ἐκεῖνο στὴν πρώτη του κατάστασιν... ὅπου μποροῦσαν νὰ ξεφυτρώσουν χορτάρια μὲ τὰ πρωτοβρόχια, ἐπάνω στὸν ὄρατὸ σου τάφο!....

Ἦ! νὰ βρισκότουσαν λίγοι, μὴ Ἡρόστρατοι, μὲ μπαλτάδες, ποῦ νὰ γερῆμιζαν ὄλ' αὐτὰ τὰ δημιουργήματα ποῦ ἀπορρέουν ἀπὸ τίς ἀλλοσιδίους τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων!!!

Ο ΠΟΡΤΙΕΡΗΣ

ΡΗΤΟΡΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ

Ἄλλ' ἔτι τ' ἔρισουμ' αὐτῷ. Ὁ κακῆμένος ὁ διαπρεπῆς κομμάτι, φιλῆται, χρόνια τώρα σωστὸς Ἐπιμενίδης και δὲν πῆρε καθὼ πῶς ὀπάρχει γλωσσολογία. Ἀκόμα δὲν ἔμαθε δὲ: νόμος στίς γλώσσας εἶναι ν' ἀλλάζουσιν ὀλοένα, ὅτι μόνο μιὰ πελαμένη γλώσσα δὲν ἀλλάζει, κ' ὅτι αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπη μεταμόρφωσις δὲν εἶναι διαφορὰ και ἀκρωτηριασμὸς, ἀλλὰ ζωὴ. Ἀπὸ τῆς ὀλοσούνη, κ' Ἐπιμενίδης, τὸ Γένος ἔχασε τὸν πολιτισμὸ του, ἐσθύτηκε ἡ πνευματικὴ του ζωὴ, και γι' αὐτὸ ἐφρώχουσε τὸ λείξιλόγιον του, ἔχασε δηλ. τίς λέξεις τῆς ἐπιστήμης και τῆς φιλοσοφίας—πῶς μποροῦσε νὰ τίς ἔχει, ἀπὸ δὲν εἶχε ἰδέας ἐννοίας φιλοσοφικῆς, ἐπιστημονικῆς; ἀλλὰ οἱ τύποι τῆς γλώσσας του, ἡ γορματικὴ τῆς γλώσσας του—ἀπὸ τῆς δουλοσύνης—δὲν ἔπαυαν τίποτε. Ἀλλάζουσιν οἱ τύποι, ὅπως ἀλλάζουσιν ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸν ἕως μὲ τὸν Πλάτωνα, και ἀπὸ καὶ ἕως τὸ Ἐυαγγέλιον, γιατί μέσα τῶν οὐσιῶν, σὲ τὴν γλώσσας εἶναι ν' ἀλλάζει. Διαφορὰ γλώσσας, κ' Ἐπιμενίδης, ξέρτε ποιά εἶνε; εἶνε τὸ ὄλον

ἡγωνήσατο «νὰ διδῶν», «νὰ ποιήσωμαι» και οἱ ἄλλες ἀηδίες οἱ δικεῖς σας και τῶν ἀττικιστῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἐν τῷ μακρῶνι τῆς δουλοσύνης σκότει δὲν ὕπεστη μεταμόρφωσιν, ἀλλὰ τερωμένη και γραία διέμενε μέχρι τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας (σελ. 15). Ἄλλα πάλι: Ὁ κ' Ἐπιμενίδης φαίνεται ὅτι τὸ πῆρ' ἀπόφασις νὰ ἀλαλεῖ ἐν περὶ ἑσθῆς. Ἡ κακῆμένη ἡ γλώσσα! Νέα μιὰ φορὰ, χαριτωμένη, λυγρὴ ἀκρωτηριασθῆς στὴ δουλοσύνη «ἐτρώθη» ἐγέγρασε και περιέμενε τὴν ἀνεξαρτησία γιὰ νὰ ἔρθε: ἀπὸ πέρα τὸ βυσιλοπούλο μὲ τὸ μαγικὸ βοτάνι νὰ τὸ πᾶρει και νὰ ξανακάνῃ. Τουλάχιστο δὲ μᾶς ἔδωκε ὁ διαπρεπῆς ὅτι θὰ ἐξετάσει «τὴν γλώτταν ὑπὸ ἐποψὴν παρὰ μολογικῆς» ἡ σωστότερη μὲ ἀμέθοδον παραμολογικῆς. «Καθ' ἡμᾶς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ πολλὰ και καλὰ διεπραξῆτο, ἀλλ' οὐδὲν τούτων δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν καθαρῶν τῆς γλώσσας». Αὐτὰ κ' ὀλομᾶς κ' Ἐπιμενίδης. Ἄλλὰ κ' ὀλομᾶς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ πολλὰ κακὰ και ψυχρὰ διεπραξῆτο, ἀλλ' οὐδὲν τούτων δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν καθαρῶν τῆς γλώσσας. «Διότι βελτίωσις τῆς γλώσσας δηλοῖ βελτίωσιν τῆς φυλῆς» κ' ὀλομᾶς κ' Ἐπιμενίδης. Κ' ὀλομᾶς δὲ διότι καθάρα γλώσσας δηλοῦν και σημαίνουν πνεύμον ἐθνικῆς λογοτεχνίας, ἀδιοκροδεμ νητικῶν δυνάμεων, χάσιμο καιροῦ, στράβωμα μυαλοῦ, στασιμότητα Κινεζικῆ, περιφρόνησι ἐνὸς

ὀλοκληροῦ λαοῦ, ἀρεῖα κ' ἐλεεινὴ ἐκπαίδεψις, ψευτικὴ, δηλοῦν και σημαίνουν και γεννοῦν Σούτσηδες και Κεραισοῦτσηδες και Κόντους και Ἐπιμενίδες. Ἀκόμα δ' ἔχων γλώσσαν ἀτελειότητα εἶναι ἀνεπιτέλειος ὅπως σταδιοδρομήσει ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ πολιτισμοῦ κ' ὀλομᾶς κ' Ἐπιμενίδης. Κ' ὀλομᾶς δὲ ἕνας λάος ὅσο ἀνεχεται καθάρσις τῆς γλώσσας και καθαριστικὴ και δὲν τοὺς στέλν' ἀπὸ καὶ πούρβαν εἶνε ἀνεπιτέλιος—δεῖ οἱ οἱ σπασμοὶ τῆς διανοῆς—εἶνε τῶν ἀγῶνι τοῦ πολιτισμοῦ «Καὶ ὅμως εἰς τὸ βράβιον τούτου διενεώθησαν, ἕνα ρίψωσι λαὸν εὐγενέστατον και ἔξον κρείττονος τύχης, ἔθνη οἱ οἱ μὴ τυχεῖς εὐγενέστερον σπουδῶν ἐργάζονται κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας» Σωστὰ. Ποῦ νᾶχουν αὐτοὶ τίς γνώσεις και τὴ γνώση τοῦ διαπρεποῦς Ἐπιμενίδης; Ποῦ νὰ τυχοῦν τῶν εὐγενέστερων σπουδῶν τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς και τῶν εὐγενέστερων σπουδῶν τοῦ ἀρχαίου συντακτικοῦ; Βέβαια, ἕνας Ψυχρῆς, ἕνας Ροῖδης, ἕνας Βερναρδάκης, ἕνας Πύλλης, και ἄλλοι ποῦ νὰ τυχοῦν τῶν εὐγενέστερων σπουδῶν ὄλων τοῦ σοφοῦ Ἐπιμενίδη; Στὸν ἴδιον τόνον ἐξακολουθεῖ ὁ διαπρεπῆς νὰ σωρῆται κουταμάρες και νὰ ξεστομίσει βρισίεις στοὺς ἀντεθνικούς, τοὺς χυδαῖζοντες, τοὺς προδότες τῆς Πατρίδος κτλ. Ὡς τώρα τὸ πρόνομι στίς βρισίεις τὸ εἶχαν οἱ παπᾶδες, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τοὺς ἐξήλεψαν και οἱ δασκάλοι. Ὡς τόσο τὸ πρῶτον δὲν πρέπει νὰ μᾶς κἀναι ἐντύπωσις εἶναι φυσικὸ, φυσικώτατο ἡ ἱστορία αὐτὸ δὲ